

Datum: Rijeka, 24. srpnja 2020.

Kolegij: Fiziologija i dinamika ranog razvoja djeteta

Voditelj: Doc.dr.sc. Karin Kuljanić, prof.

Katedra: Katedra za primaljstvo

Studij: Sveučilišni diplomski studiji - Primaljstvo

Godina studija: 2 izvanredni

Akadska godina: 2020./2021.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij **Fiziologija i dinamika ranog razvoja djeteta** obavezni je kolegij na drugo jgodini studija i sastoji se od 15 predavanja, 15 sati seminara – ukupno 30 sati, odnosno 3 ECTS-a. Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija i Kliničkog bolničkog centra i on-line ovisno o mogućnostima

Cilj kolegija je usvajanje osnovnih znanja i vještina iz fiziologije i ranog razvoja djeteta, upoznati studente s čimbenicima razvoja u prvim godinama života djeteta s naglaskom na spoznajama o razvoju mozga i značaju ranog razvoja majka-dijete u osiguravanju pravovremenog poticanja kvalitetnog psihofizičkog razvoja i stvaranju sigurnog i poticajnog okruženja na dobrobit djeteta.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Kurjak, A., Stanojević, M. i sur. Prvi koraci roditeljstva. Medicinska naklada, Zagreb, 2013.
2. Barišić, N. Pedijatrijska neurologija, Medicinska naklada, Zagreb 2009.
3. Ajduković, M. Pomoć roditeljima u zaštiti dobrobiti djeteta. Priručnik za socijalne radnike, druge stručnjake i suradnike centara za socijalnu skrb. Društvo za psihološku pomoć. Zagreb: Ured UNICEF- a za Hrvatsku, 2015
4. Mardešić, D. Pedijatrija. Školska knjiga , Zagreb, 2016

Popis dopunske literature:

1. „Rano djetinjstvo – razdoblje neograničenih mogućnosti“ – materijali UNICEF-a
2. Bralić I. i sur. Prevencija bolesti u dječjoj dobi. Prevencija bolesti u dječjoj dobi. Zagreb: Medicinska naklada, 2014.
3. Čuturić, N. Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života. Zagreb: Naklada Slap, 2001.
4. Malčić, I., Stopić, Z., Ilić, R. Pedijatrija za medicinske škole. Zagreb: Školska knjiga, 1999.
5. Sheridan, M.D. Dječji razvoj od rođenja do pete godine. Zagreb: Educa, 1997.

6. Stoppard, M. Razvoj vašeg djeteta. Zagreb: Profil International, 2004.
7. Čudina Obradović, M., Starc, B., Pleša A., Profaca B., Letica M. Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Zagreb: Golden marketing, Tehnička knjiga, 2004.
8. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. Psihologija djeteta. Zagreb: Naklada Slap, 2004.
9. Ayres, A. J. Dijete i senzorna integracija, Zagreb: Naklada Slap, 2002.
10. Apel, K., Masterson, J. Jezik i govor od rođenja do 6. godine. Zagreb: Ostvarenje. 2004.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1. Uvod u predmet i organizacija nastave

Ishodi učenja:

Upoznati se sa ciljem kolegija. Uvod u fiziologiju i dinamiku ranog razvoja djeteta. Upoznati rani razvoj kroz teorijski okvir, odnos prema djetetu i djetinjstvu kroz povijest. Predstavljanje načina izvođenja nastave – predavanja i seminare.

P 2. Razdoblje ranog djetinjstva i indikatori razvoja djeteta i razvojni zadaci

Ishodi učenja:

Upoznati razvojne faze ranog djetinjstva. Teorijske postavke teorije razvoja, razvojna periodizacija.

P 3. Razvoj i razvojne potrebe djeteta u prvim godinama života

Ishodi učenja:

Upoznati se s razvojem potrebama djeteta i složenosti okolinskog okruženja kroz različite teorijske pristupe (razvojne teorije: psihoanalitičke, biheviorističke, teorija socijalnog učenja, etiološke i ekološke).

P 4. Značaj ranog odnosa majka-dijete, značenje primarne majčine zaokupljenosti, te očevi i proces tranzicije u roditeljstvo

Ishodi učenja:

Upoznati se s teorijama i modelima odnosa majka- dijete, hormonskih promjena majki u puerperiju i nakon porođaja s naglaskom na suvremene spoznaje i primjere iz prakse. Odnos očeva u trudnoći, proces tranzicije u roditeljstvo. Upoznati neurofiziološke aspekte „klokanske skrbi” - aktivaciju hormona, živčanog i mišićnog sustava u ranom odnosu majka-dijete

P 5. Razvoj mozga, arhitektura i razvoj mozga u ranom djetinjstvu

Ishodi učenja:

Upoznati se s morfologijom, fiziologijom i ranim razvojem živčanog sustava. Specijalizacije mozgovnih polutki. Limbički sustav. Važnosti prehrane, faktorima rasta, zdravog stila života od trudnoće, porođaja do razvoja djetetove 3. godine. Teratogeni utjecaji.

P 6. Motorički i kognitivni razvoj

Ishodi učenja:

Upoznati se s razvojnim fazama motoričkog i kognitivnog razvoja ranog djetinjstva. Razvoj psihomotorike. Razvoj pažnje i pamćenja, te periodima kognitivnog razvoja.

P 7. Emocionalni razvoj i razvoj privrženosti

Ishodi učenja:

Upoznati se s važnosti emocionalnog razvoja i razvoja privrženosti kroz psihoanalitičke teoriju, bihevioralnu i kognitivnu teoriju. Limbičke veze i rezonance s majkom, limbičke regulacije i limbičke usklađenosti, te povezati i neuroznanstvene spoznaje. Upoznati se s ranom interakcijom i socijalizacijom emocija, uzajamna regulacija djeteta i majke/skrbnika, razvoj izražavanja emocija i metoda za poticanje emocionalnog razvoja.

P 8. Razvoj temperamenta i socijalno moralni razvoj

Ishodi učenja:

Upoznati se s razvojem ličnosti i temperamenta, temperamenta i socijalnih interakcija te modelima učenja u ranom razvoju djeteta. Razlikovanje tri aspekta moralnosti: afektivnog, kognitivnog i bihevioralnoga. Psihoanalitički razvoj, kognitivni razvoj, razvoj morala, socijalno učenje.

P 9. Osjetilno-perceptivni razvoj

Ishodi učenja:

Upoznati se s različitim primjerima ranih iskustava i njihovog utjecaja na razvoj mozga djeteta (dodir, bol, miris, okus, vestibularna osjetljivost, sluh i vid, intermodalna percepcija, razvoj pažnje i percepcije djelovanja) Prikazi igre i poticaje iz okoline primjerene dobi djeteta.

P 10. Razvoj govora i upotreba jezika

Ishodi učenja:

Upoznati se sa specifičnostima razvoja govora: preverbalno razdoblje govora, rani glasovi, geste i neverbalne reakcije i prijelaz na riječi. Usvajanje ranog razvoja semantike i gramatike te govora od 3. godine.

P 11. Razvoj pojma o sebi i samoregulacija

Ishodi učenja:

Upoznati se s razvojem pojma o sebi, samoprepoznavaanja, samoopisa i samovrednovanja, razvoja samoregulacije od 8. mjeseci do 3. godine djeteta.

P 12. Okoliš i okruženje djeteta

Ishodi učenja:

Upoznati se s različitim okolišnim utjecajima od modeliranja, utjecaja roditeljskih disciplinskih postupaka na razvoj djeteta, druženje s vršnjacima. Primjeri slučajeva.

P 13. Zaštitni i rizični čimbenici u razvoju djeteta

Ishodi učenja:

Upoznati se sa zaštitnim i rizičnim čimbenicima u razvoju djeteta od perinatalnog razvoja do treće godine razvoja djeteta. Razvoj individualnih snaga, slabosti i utjecaj okolišnih rizika na razvoj djeteta.

P 14. Uloga stresnih čimbenika u razvoju mozga

Ishodi učenja:

Upoznati se sa stresnim čimbenicima u razvoju mozga, razvoja poremećaja kroz izloženost pretjeranom individualnom stresu i stresu iz okoliša. Antenatalnog stresa, porođajnog stresa, postporođajnog stresa i utjecaja na odnos majke-dijete i utjecaja na razvoj mozga djeteta. Prikaz slučaja.

P15. Obiteljske okolnosti i obilježja roditelja/skrbnika kao čimbenik razvoja rizika kod djeteta

Ishodi učenja:

Upoznati se s obiteljskim okolnostima i obilježjima roditelja, odnosi s vršnjacima. Stilovi roditeljstva. Uskraćivanje, zanemarivanje, emocionalno zlostavljanje. Izloženost medijima (tv, tablet, mobitel) i njihov utjecaj na razvoj mozga kod malog djeteta.

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1 Zaštita i prava djece – rano djetinjstvo

Upoznati i razlikovati različite poglede na djetinjstvo i djecu.

S2 Projekti rodilišta prijatelji majki i prijatelji djece

Razlikovanje Zaštita prava majki i zaštite djece te potencijalne dobrobiti.

S3 Plač, vrste plača i potrebe djeteta

Razlikovati koliko ima vrsta plača novorođenčeta i potrebe djeteta koje se mogu nalaziti u podlozi.

S4 Vrste privrženosti

Razlikovati i usporediti vrste privrženost, primjeri slučaja kakve reakcije majki potiču koju vrstu privrženosti.

S5 Teratogeni utjecaji na razvoj mozga budućeg djeteta tijekom trudnoće

Razlikovati prirodne, društvene i okolinske teratogene faktore u trudnoći i njihov učinak na razvoj djeteta

S6 Piagetov model kognitivnog razvoja

Primjena modela na primjeru novorođenčeta i jednogodišnjeg djeteta

S7 Rana interakcije „klokanske njege“ novorođenčeta kao poticaj razvoja privrženost nakon porođaja

Važnost fizičkog povezivanja majke i djeteta neposredno nakon porođaja. Rana intervencija.

S8 Temperament i nasljeđivanje

Pojasniti razlike u temperamentu i biološku povezanost.

S9 Osjetilna percepcija i selekcija u ranom razvoju

Razlikovati bolne podražaje i zadržavanje pažnje i razlike u razvoju djetetu.

S10 Vokalni zahtjevi djeteta od 8 mjeseci

Upoznati načine vokalizacije, komunikacije i zadržavanja.

S11 Razvoj samoregulacije kroz psihoanalitičku teoriju

Razlikovati pojmove i tumačenja.

S12 Rodno tipiziranje, rodne razlike u razvoju malog djeteta

Razlikovanje rodne i spolne uloge u ranoj dobi, modeliranje u odnosu na okolinske faktore.

13 Optimalni uvjeti za neuro-psihološki razvoj djeteta

Utvrđiti kako bi izgledali optimalni poticaji za razvoj djeteta po dobi: do 3.-6. mjeseci i od 1.-2. godine.

S 14 Suočavanje s dijagnozom kronično bolesnog djeteta

Suočavanje s kroničnom dijagnozom predstavlja neugodan neočekivan događaj. Načini suočavanja i komunikacija između roditelja/skrbnika i malog djeteta će rezultirati suradljivošću djeteta, razraditi načine komunikacije ovisno o razvojnoj dobi djeteta.

S15 Osiguravanje sigurne i poticajne okoline za neuro-psihološki razvoj djeteta

Utvrđiti koji bi bili okolinski poticaji za optimalni razvoj djeteta od 2. godine.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Unesite tražene podatke

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci. Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno **100 bodova**, tijekom nastave student može ostvariti **50 bodova**, a na završnom ispitu **50 bodova**.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom** odnosno na temelju konačnog rezultata, a bodove i ocjene

previde se u brojčani sustav sukladno Odluci o izmjenama i dopunama Pravilnika o studijima Sveučilišta u Rijeci (članak 29.):

Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti najmanje 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu. Studenti koji sakupe 24 ili manje ocjenskih bodova neće moći pristupiti završnom ispitu (F ocjenska kategorija) i moraju ponovno upisati kolegij.

Ocjenske bodove tijekom nastave student stječe aktivnim sudjelovanjem u nastavi, izvršavanjem postavljenih zadataka – izrada seminarskih radova odnosno prezentacija, te usmenim polaganjem kolokvija:

Ocjenske bodove tijekom nastave student stječe na sljedeći način:

I. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno do 50 bodova):

- a) Pohađanje predavanja i vježbi (do 5 bodova)
- b) Obrada i prezentacija seminarskih tema (do 30 bodova)
- e) Obvezni kolokvij (do 15 bodova)

a) Pohađanje nastave

Student može izostati s 30% nastave zbog **zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom.

Nadoknada seminara je moguća uz prethodni dogovor s voditeljem.

Ukoliko student neopravdano izostane s **više od 30% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0 ECTS bodova i ocijenjen je ocjenom F.

Bodovanje nazočnosti u nastavi – **predavanja i vježbi**:

30% - 69,9%   2 boda

70% - 100%   5 bodova

b) Obrada i prezentacija seminarskih tema (do 30 bodova)

Ocjena	Ocjenski bodovi
Nedovoljan	0
Dovoljan (2)	15
Dobar (3)	20
Vrlo dobar (4)	25
Izvrstan (5)	30

c) Obvezni kolokvij (do 15 bodova)

Ocjena	Ocjenski bodovi
Nedovoljan	0
Dovoljan (2)	8
Dobar (3)	11
Vrlo dobar (4)	13

Izvrstan (5)	15
--------------	----

II. Završni ispit (ukupno 50 ocjenskih bodova)

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili 25 bodova i više mogu pristupiti završnom pismenom ispitu na kojem mogu ostvariti **najviše do 50 bodova**.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili **24 boda ili manje ne mogu pristupiti završnom ispitu**, ocjenjeni su ocjenom F i sljedeće akademske godine ponovno upisuju kolegij.

Završni ispit je pismeni ispit na kojemu se može najviše ostvariti **50 ocjenskih bodova** (raspon od 25-50 bodova).

Uspjeh na završnom ispitu pretvara se u ocjenske bodove na sljedeći način:

Ocjena	Broj točno riješenih pitanja	Bodovi
Nedovoljan (1)	0 – 24	0
Dovoljan (2)	25 – 29	25- 29
Dobar (3)	30 – 37	30 - 37
Vrlo dobar (4)	38 – 45	38 - 45
Izvrstan (5)	46 – 50	46 - 50

Za prolaz na završnom ispitu i konačno ocjenjivanje (uključujući pribrajanje prethodno ostvarenih ocjenskih bodova), student (na završnom ispitu) mora biti pozitivno ocijenjen i ostvariti minimum od 25 ocjenskih bodova (50%), tj. točno odgovoriti na najmanje 25 pitanje od ukupno 50 pitanja u testu.

Ocjenjivanje u ECTS sustavu vrši se apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća. Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

Ocjenjivanje u ECTS sustavu	Bodovno postignuće (%)	Ocjene iz ECTS - prevedene u brojčani sustav
A	90,0 - 100,0%	izvrstan (5)
B	75,0 - 89,9%	vrlo dobar (4)
C	60,0 - 74,9%	dobar (3)
D	50,0 - 59,9%	dovoljan (2)
F	0 - 49,9%	nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Nije predviđena.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Nastavni sadržaji i sve obavijesti vezane uz kolegij kao i ispitni termini nalaze se na mrežnim stranicama Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, Katedre za primaljstvo.
 Nastava se može sukladno epidemiološkoj situaciji izvoditi i putem **on-line nastave**.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
8.10.2020.	P(1-5) – Z2 15:00 – 19:00			Doc.dr.sc. Karin Kuljanić
9.10.2020.	P(6-11) – Klinika 9:00 – 13:00			Doc.dr.sc. Karin Kuljanić
10.10.2020.	P(12-15) – Z6 15:00 – 18:00			Doc.dr.sc. Karin Kuljanić
22.10.2020.		S(1-6) - Klinika 14:00 - 19.00		Doc.dr.sc. Karin Kuljanić
23.10.2020.		S(7-15) – Z4 8:00 – 15:00		Doc.dr.sc. Karin Kuljanić

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u predmet i organizacija nastave	1	Z2
P2	Razdoblje ranog djetinjstva i indikatori razvoja djeteta i razvojni zadaci	1	Z2
P3	Razvoj i razvojne potrebe djeteta u prvim godinama života	1	Z2
P4	Značaj ranog odnosa majka-dijete, značenje primarne majčine zaokupljenosti, očevi i proces tranzicije u roditeljstvo	1	Z2
P5	Razvoj mozga, arhitektura i razvoj mozga u ranom djetinjstvu	1	Z2
P6	Motorički i kognitivni razvoj	1	Klinika
P7	Emocionalni razvoj i razvoj privrženosti	1	Klinika
P8	Razvoj temperamenta i socijalno moralni razvoj	1	Klinika
P9	Osjetilno-perceptivni razvoj	1	Klinika
P10	Razvoj govora i upotreba jezika	1	Klinika
P11	Razvoj pojma o sebi i samoregulacija	1	Klinika
P12	Okoliš i okruženje djeteta	1	Z6
P13	Zaštitni i rizični čimbenici u razvoju djeteta	1	Z6
P14	Uloga stresnih čimbenika u razvoju mozga	1	Z6
P15	Obiteljske okolnosti i obilježja roditelja/skrbnika kao čimbenik razvoja rizika kod djeteta	1	Z6
	Ukupan broj sati predavanja	15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Zaštita i prava djece – rano djetinjstvo	1	Klinika
S2	Projekti rodilišta prijatelji majki i prijatelji djece	1	Klinika
S3	Plać, vrste plaća i potrebe djeteta	1	Klinika
S4	Vrste privrženosti	1	Klinika
S5	Teratogeni utjecaji na razvoj mozga budućeg djeteta tijekom trudnoće	1	Klinika
S6	Piagetov model kognitivnog razvoja	1	Klinka
S7	Rana interakcije „klokanske njege“ novorođenčeta kao poticaj razvoja privrženost nakon porođaja	1	Z4
S8	Temperament i nasljeđivanje	1	Z4
S9	Osjetilna percepcija i selekcija u ranom razvoju	1	Z4
S10	Vokalni zahtjevi djeteta od 8 mjeseci	1	Z4
S11	Razvoj samoregulacije kroz psihoanalitičku teoriju	1	Z4
S12	Rodno tipiziranje, rodne razlike u razvoju malog djeteta	1	Z4

S13	Rodno tipiziranje, rodne razlike u razvoju malog djeteta	1	Z4
S14	Suočavanje s dijagnozom kronično bolesnog djeteta	1	Z4
S15	Osiguravanje sigurne i poticajne okoline za neuro-psihološki razvoj djeteta	1	Z4
Ukupan broj sati seminara		15	

Ispitni termini se dogovaraju sa kandidatima, a najmanje 7 dana prije održavanja ispita.

Prvi ispitni rok ne smije biti ranije od 7 dana po završetku nastave iz predmeta „Fiziologija i dinamika ranog razvoja djeteta“. Tijekom akademske godine 2020./2021. biti će osigurano najmanje 4 ispitna termina, od kojih prvi ispitni termin nakon 20. ožujka 2020.

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	
2.	
3.	
4.	